

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านคำพื้นฐานในภาษาไทยโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
 - 1.1 วิสัยทัศน์การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.3 ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.4 ขั้นตอนในการทำแผนการจัดการเรียนรู้
3. แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach)
 - 3.1 ความเป็นมาของแนวการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม
 - 3.2 หลักการและทฤษฎีของแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม
 - 3.3 หลักการสอนอ่านภาษาไทยตามแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม
 - 3.4 ขั้นตอนการสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม
 - 3.5 การจัดชั้นเรียนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม
 - 3.6 แนวทางการประเมินผลการสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม
 - 3.7 ประโยชน์ของวิธีสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม
4. การอ่าน
 - 4.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
 - 4.2 องค์ประกอบของการอ่าน
 - 4.3 ประเภทของการอ่าน

- 4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการอ่าน
- 4.5 ขั้นตอนการฝึกและจัดกิจกรรมการอ่าน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 1)

ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทยไว้ดังนี้

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิด

ความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข เป็นเครื่องมือ

ในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้

พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ

ให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควร แก่การเรียนรู้อนุรักษ์

และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยคการอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ

การเขียนตามจินตนาการวิเคราะห์วิจารณ์และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและการดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกพูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทยการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูลแนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทยซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรื่นเริง ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีเรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3) กล่าวว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพได้ตามที่คาดหวังนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ผู้เรียนพึงกระทำ สำหรับนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

อ่านออกเสียงคำคำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่วเข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผลพร้อมลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพแผนที่ และแผนภูมิอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่านมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครูเขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียนเล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถามตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามและมีมารยาทในการฟัง ดู และพูดสะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำแต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจองแต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 6)
ได้ระบุตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เกี่ยวข้อง
กับการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ
2. บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน
5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบใน
ชีวิตประจำวัน
8. มีมารยาทในการอ่าน

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 1) ระบุว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง
แผนงานหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใด
รายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ ช่วยให้ผู้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน
ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรมี
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงเหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด
และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบหรือการกระทำด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนรับรู้
และนำกระบวนการไปใช้จริงในชีวิตประจำวันรวมทั้งส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์
ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น โดยครูคอยให้คำแนะนำและดูแลนักเรียน

บุรชัย ศิริมหาสาร (2547, หน้า 14) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือ เอกสาร
ที่จัดทำขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนรู้
ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง

เจียน วันทนียตระกูล (2552, เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการจัดวางโปรแกรมการสอนทั้งหมดในวิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนได้จัดดำเนินการเรียนรู้ออกไปเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปัญหาการสำรวจทรัพยากรการวิเคราะห์เนื้อหาการวิเคราะห์ผู้เรียนการกำหนดมโนคติ วัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล แล้วเขียนแผนออกมาในรูปของแผนการจัดการเรียนรู้

มนสิข สิริสมบุญ (2552, หน้า 1) ได้ให้คำจำกัดความของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าคือแผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิกานดา จักรอิสราพงษ์ (2553, หน้า 27) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลของการเตรียมการอย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตรสู่กระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้สำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจ

สำลี รักสุทธี (2553, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าคือ แผนการหรือโครงสร้างที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่งเป็นการเตรียม การสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงเอกสารที่เป็นคู่มือและเครื่องมือของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไปตามขั้นตอนตามหลักสูตร เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพได้ เป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

บุรชัย สิริมหาสาร (2547, หน้า 16) ได้ระบุความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูแบบมืออาชีพ มีการเตรียมการล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กมาผสมผสานกัน
2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมและวิธีการวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเอง
3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่ทำการสอนแทน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ
4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป
5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง หรือระดับให้สูงขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

เขียน วันทนียตระกูล (2552, เว็บไซต์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการวางแผนการสอน เป็นงานสำคัญของครูผู้สอน การสอนจะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอน เป็นสำคัญประการหนึ่ง ถ้าผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดีก็เท่ากับบรรลุจุดหมายปลายทางไปแล้วครั้งหนึ่ง การวางแผนการสอนจึงมีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจเมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความเคล่วคล่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์
2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติเกิดทักษะและเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมาย และทิศทางของหลักสูตร

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการวางแผนการสอนผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอน ที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบ เพื่อวัดผลประเมินผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัสดุ ความพร้อมทางด้านจิตใจคือความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัสดุคือ การที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอนย่อมสอนด้วยความกระฉ่างแจ้ว ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

เขียน วันทนายตระกูล (2552, เว็บไซต์) ยังได้เสนอองค์ประกอบของแผนการสอนไว้ว่าองค์ประกอบของแผนการสอนเกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ด้วยสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล) เพื่อตอบคำถาม

ดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการสอนมีองค์ประกอบดังนี้

1. วิชา หน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอดของเรื่อง)
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. เนื้อหา

4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัดผลประเมินผล

บุรุษย์ สิริมหาสาคร (2547, หน้า 17) กล่าวว่าไว้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมี องค์ประกอบอย่างน้อยสามส่วน คือ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Objective) เพื่อตอบคำถามที่ว่า “จัดการเรียนรู้เพื่ออะไร”
2. การเรียนการสอนที่ทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (Learning) เพื่อตอบคำถามที่ว่า “จัดการเรียนรู้อย่างไร”
3. การวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ (Evaluation) เพื่อตอบรับกับคำถามที่ว่า “จัดการเรียนรู้แล้ว ได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่”

จากการศึกษาเนื้อหาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด สาระสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

ขั้นตอนในการทำแผนการจัดการเรียนรู้

รุจิรุ้ ภูสาระ (2546, หน้า 128) ได้เสนอขั้นตอนพื้นฐานในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 พิจารณาระยะเวลาทั้งหมดในการสอนว่าควรจะมีเวลาเท่าไร
- ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาระยะของแต่ละวิชา หรือแต่ละหัวข้อของแต่ละวิชา
- ขั้นตอนที่ 3 พิจารณาระยะเวลาที่จำเป็นต้องใช้ เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ
- ขั้นตอนที่ 4 กำหนดรายละเอียดของหน่วยการสอน
- ขั้นตอนที่ 5 ปรับหน่วยการเรียนรู้ ให้เป็นรายสัปดาห์ หรือในการสอน แต่

ละครั้ง

สำลี รักสุทธี (2553, หน้า 153-157) กล่าวถึงขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวางลึก และรอบด้านในวิชาและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน สาระ และตัวบ่งชี้ เพื่อจะได้เข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และตัวบ่งชี้ให้กระจ่างเพื่อจะได้นำไปสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้

3. สร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา กิจกรรม วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ ตัวบ่งชี้ของวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. หากลวืเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา หลักสูตร และทันสมัย โดยใช้ทักษะกระบวนการและทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดทั้งประสมประสานระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงไม่มีวิธีการจัดกิจกรรมใดวิเศษที่สุดในโลก แต่วิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุดจะต้องยึดหลักให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นพบความรู้ด้วยตนเองให้รู้จักวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้ นักเรียนได้เป็นผู้คิดเป็นทำเป็นและเห็นช่องทางการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. จัดทำสื่อประกอบการจัดกิจกรรม แผนที่ดีจะต้องมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย หากิจกรรมเสริมทั้งก่อนเรียน ขณะเรียนและหลังเรียน นอกจากนั้นควรเป็นสื่อที่คิดทำขึ้นมาใหม่อย่างสร้างสรรค์ด้วย แต่ต้องให้เหมาะสม และสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนด้วย

6. กำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา สามารถปฏิบัติได้สองลักษณะคือ โครงสร้างอย่างสังเขปและโครงสร้างอย่างละเอียดโครงสร้างอย่างละเอียดเป็นการวางโครงสร้างสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา เวลา กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลให้เห็นภาพรวมตลอดในหนึ่งรายวิชา ส่วนโครงสร้างอย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และเวลาเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดภายในหนึ่งรายวิชา

7. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ เป็นการนำเนื้อหาจากนวัตกรรมการทั้งหมดมาวิเคราะห์ว่าแต่ละเรื่องใช้เวลาเท่าไร ก็แผน

8. การจัดทำหนดการจัดการเรียนรู้ เป็นการนำเนื้อหาจุดประสงค์ กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติ และการวัดผลประเมินผลมาเขียนเป็นตารางให้เห็นโครงร่างของแผนการจัดการเรียนรู้ขนาดเล็ก ให้เห็นภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าจะดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะได้นำไปขยายภาพสู่แผนการจัดการเรียนรู้ใหญ่ได้ง่ายขึ้น

9. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้นั้นคือการขยายจากโครงสร้างหน่วยและกำหนดการจัดการเรียนรู้เป็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ/ชั่วโมงอย่างละเอียดและปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบ

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้การสอนบรรลุถึงเป้าหมาย ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีมากมายหลากหลายข้อแตกต่างกันไปแต่ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้จะต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้เหมือนแผนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปคือ

9.1 สารสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่ง ที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนตามแผนการเรียนรู้

9.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเมื่อเรียนตามแผนเรียนรู้นี้แล้ว

9.3 เนื้อหา (Content) เป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องการให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้

9.4 กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities) เป็นการเสนอ ขั้นตอนหรือกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ ที่กำหนดไว้

9.5 สื่อและอุปกรณ์ (Instructional Media) เป็นสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้

9.6 การวัดผลประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการกำหนด ขั้นตอนหรือวิธีการ วัดผลประเมินผลว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามกำหนดในกิจกรรม การเรียนการสอน แยกประเมินผลเป็นประเมินผลก่อนสอน ขณะสอน และประเมินผล หลังเรียน

9.7 กิจกรรมข้อเสนอแนะเป็นกิจกรรมบันทึกการสอนก่อนนำไปใช้สอน

9.8 ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกการตรวจแผนการเรียนรู้ เพื่อเสนอแนะหลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่างๆ ในแผนการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน การใช้สื่อและการวัดผลประเมินผลให้มีความสอดคล้อง ส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน

9.9 บันทึกการสอนเป็นการบันทึกของผู้สอน บันทึกหลังการนำแผนการใช้ สื่อและการวัดผลประเมินผลไปใช้แล้ว เพื่อนำแผนไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไป

9.9.1 ผลการเรียนรู้เป็นกรบันทึกการเรียนรู้และด้านคุณภาพ และปริมาณ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย ซึ่งได้กำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียน การสอนและประเมินผล

9.9.2 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึกปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น
ในขณะสอนก่อนสอน และหลังทำการสอน

9.9.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเป็นการบันทึกเสนอแนะเพื่อแก้ไข
ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตร
กำหนด

มนสิข สิทธิสมบุรณ์ (2552, หน้า 7) ได้เสนอขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
โดยสรุปเป็น 9 ขั้นตอน ตามองค์ประกอบของแผนทั้ง 11 หัวข้อ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำความเข้าใจกับ

- 1.1 มาตรฐานการเรียนรู้
- 1.2 ตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.3 สาระการเรียนรู้
- 1.4 คำอธิบายรายวิชา
- 1.5 หน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดสาระการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 เลือกกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดสื่อการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 7 ระบุแหล่งการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 8 กิจกรรมเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 9 บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach)

ความเป็นมาของแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม(Whole Language Approach) มีผู้ใช้คำ
ในภาษาไทยต่างๆ กัน เช่น การสอนภาษาแบบธรรมชาติ การเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม
การสอนภาษาแบบบูรณาการ การสอนภาษาแบบเน้นประสบการณ์ และคำที่ผู้วิจัยได้ใช้คือ
แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม เนื่องจากเห็นว่าเป็นรูปแบบการสอนที่ให้ความสำคัญ
ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟังการพูดการอ่าน และการเขียน โดยทักษะในแต่ละด้าน
มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ไม่แยกจากกัน

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2551, หน้า 133) กล่าวถึงความเป็นมาของแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม เริ่มต้นโดย Goodman (1986) ได้เป็นผู้ริเริ่มการสอน ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในปีคริสต์ศักราช 1970 โดยเน้นให้เห็นว่าการสอนภาษาต้องการสอนร่วมกัน ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เนื่องจากการฟังเป็นฐานของการพูดและการอ่าน ส่วนการอ่านเป็นฐานของการเขียน แต่ละทักษะจะเสริมการเรียนรู้ของกันและกัน การเรียนรู้ภาษาที่ดีต้องบูรณาการทักษะทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยใช้ศิลปะความสัมพันธ์เชิงภาษาของกันและกัน ในประเทศไทยนำแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม มาทดลองใช้ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2526 เป็นต้นมา ปัจจุบันนำไปใช้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างกว้างขวาง และได้มีการศึกษาวิจัยถึงผลที่เกิดขึ้นกับเด็กในด้านต่างๆ ทั้งการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง

แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย โดยผู้เรียนจะอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียน ไม่แบ่งแยกภาษาเป็นส่วนย่อยเป็นการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกล้าและมั่นใจในตนเอง ในการที่จะใช้ภาษา ไม่เกรงว่าจะผิด ทั้งนี้เพราะผู้สอนไม่เน้นการลงโทษเมื่อเด็กใช้ภาษาผิด แต่พยายามชี้ให้เห็นข้อบกพร่องโดยทางอ้อม เพื่อเป็นโอกาสให้ผู้เรียนแก้ไขตนเอง การเรียนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการพยายามมองภาษาโดยรวม สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์จริงมาช่วยทำให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ของเด็กไม่ว่าจะเป็นการพูด การอ่าน การฟังและการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่มีความหมายมีประโยชน์หรือเด็กสนใจและต้องการจะเป็นสิ่งที่ย่ง่ายสำหรับการเรียนภาษาโดยเน้นให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่านและเขียนไปพร้อมๆ กัน ไม่แยกเป็นทักษะย่อย

แนวคิดทางการอ่านตามแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

แนวความคิดส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านตามแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมมีดังนี้

1. ภาษาตามแนวธรรมชาติอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การพูดเป็นพื้นฐานของการอ่านและเขียน
2. การอ่านอย่างมีความหมายต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของเด็ก ครูจึงควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเรื่องราวในหนังสือนิทานและหน่วยการเรียนรู้
3. การอ่าน คือ การเรียนรู้ความหมายตามที่เด็กต้องการตั้งแต่แรกเริ่ม ดังนั้นสื่อที่ใช้ในการอ่านต้องไม่ยาก ให้เด็กประสบความสำเร็จจากการอ่าน มีความพึงพอใจ สนุก และเป็นอิสระจากการอ่าน
4. การให้แรงเสริมควรเป็นแรงเสริมทางบวก ชื่นชมผลงาน ชมเชยผลงาน ให้คำชมเชยในการควบคุมดูแลตนเองของเด็ก

5. ให้เด็กรู้คำศัพท์มาก ๆ โดยการอ่านให้ฟัง พูดคุยกับเด็กเสมอ เปิดโอกาสให้เด็กพบปะกับผู้คนและไปเที่ยวที่ต่าง ๆ ดูรายการ โทรทัศน์ สนใจฟังและตอบคำถามของเด็ก

6. ถ้าเด็กอยากเรียนอ่านก็ให้อ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ศัพท์หรือเรื่องราว และเมื่อเด็กเบื่อก็ควรยินยอมให้หยุดอ่านทันที

7. ไม่มีเกณฑ์อายุที่กำหนดว่าควรสอนให้เด็กอ่านเมื่อไร เพียงแต่ให้เด็กมีความอยากอ่านก็สอนอ่านได้ แต่ควรเป็นการอ่านภาพก่อนจึงเริ่มมีตัวอักษรเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ตามลำดับ

8. เด็กจะชอบอ่านนิทานเรื่องเดิมซ้ำ ๆ อยู่เช่นนั้นซึ่งเป็นเรื่องปกติจึงไม่ควรบังคับเมื่อเด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของเด็ก

หลักการและทฤษฎีของแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

วิกานดา จักรอิสราพงศ์ (2553, หน้า 18) กล่าวว่า แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมนี้มีวิวัฒนาการ มาจากหลายศาสตร์ และหลายแนวคิดในกลุ่มนักจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ นักภาษาศาสตร์ นักสังคมวิทยา จัดว่าเป็นแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ไม่ใช่วิธีการสอนภาษาอย่างที่เราเข้าใจผิดกัน เพราะแนวคิดนี้ ครู พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่สามารถนำไปสู่การสอนด้วยวิธีการต่างๆที่หลากหลาย

วาโร เฟ็งสวัตตี (2544, หน้า 176-177) ได้ระบุทฤษฎีว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวมมี 3 กลุ่มทฤษฎีไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีว่าด้วยระบบภาษา อันประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียงซึ่งใช้ในการสอนฟัง พูด อ่าน และเขียน ควรให้ความสำคัญต่อส่วนที่จำเป็นต่อการสื่อความหมาย

2. ทฤษฎีว่าด้วยระบบของภาษา ความคิด และสัญลักษณ์ทางการสื่อสาร เชื่อว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์ทางการสื่อสารที่ไม่สามารถสื่อความคิดออกมาโดยตรง เด็กจึงคิดสัญลักษณ์ขึ้นเพื่อสื่อความหมายแบบผสมผสานกัน ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวมจึงได้รวมเอาศิลปะ ดนตรี และละคร เป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้เด็กได้ถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างลึกซึ้ง

3. ทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติการเรียนรู้ การอ่านเขียนในระบบภาษา ซึ่งโดยปกติมนุษย์ทุกคนจะสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป เด็กที่มีประสบการณ์โดยพ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำจะสามารถอ่านหนังสือได้เอง แม้วายังไม่เคยเข้าเรียนในโรงเรียนก็ตาม โดยธรรมชาติเด็กจะเริ่มพูดและพูดไม่ชัด ไม่ถูกต้อง แต่ถ้าเด็กได้สื่อความหมายกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่พยายามรับฟังและให้การช่วยเหลือ เด็กก็จะสามารถพูดและพูดได้ชัดเจนภายหลัง

แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีของนักจิตวิทยาต่างๆ ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

วรนาท รักสกุลไทย และ นฤมล เทียนหอม (อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการ
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 21) กล่าวว่า Piaget มีความเชื่อว่าภาษา
ที่เด็กใช้ได้แสดงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ทฤษฎีของ Piaget แสดงรายละเอียด
เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางภาษาตามลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensori Motor Period) เป็นช่วงที่เด็ก
เรียนรู้คำโดยเชื่อมโยงกับกิจกรรม เด็กในขั้นนี้มีความต้องการอย่างแรงกล้าในการเรียนรู้ภาษา
เด็กจะพูดซ้ำแล้วซ้ำอีกแม้ว่าจะอยู่นคนเดียวหรือถูกห้ามก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากแนวคิด
ของนักพฤติกรรมนิยมที่เชื่อว่ารางวัลทำให้เด็กทำซ้ำ Piaget เชื่อว่าการทำซ้ำของเด็ก
เกิดจากความพึงพอใจของตัวเองในการใช้ภาษา
2. ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ(Preoperational Period) เป็นช่วงที่เด็กใช้
สัญลักษณ์แทนวัตถุหรือประสบการณ์ เช่น ใช้บล็อกแทนบ้าน ใช้เส้นขีดเขียนแทนคำ
เด็กวาดภาพอย่างมีจุดมุ่งหมาย วาดภาพเพื่อจินตนาการของตนได้ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์มากมาย
และรู้จักใช้คำเหล่านั้นเรียงร้อยเป็นประโยคที่ค่อยเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น
3. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม(Concrete Operation Period) เป็นช่วงที่เด็กคิด
ได้มากกว่าหนึ่งมุมมอง สามารถสร้างประโยคได้และเข้าใจได้เมื่อตัวอักษรตัวเดียวกันไป
อยู่ในที่ต่างๆ กันในแต่ละคำ
4. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม(Formal Operational Period) เป็นช่วงที่เด็กเข้าใจ
เหตุผลซึ่งเป็นนามธรรม จึงเข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษาได้ดี

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2550, หน้า 212-215) ได้ระบุถึงหลักการสอนตามทฤษฎี
พัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ไว้ดังนี้

1. การสอนที่มีประสิทธิภาพเกิดจากปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างครูกับเด็ก ครูจะต้องเป็น
ต้นแบบที่ดีตั้งแต่ทัศนคติที่ดีของครูที่มีต่อการสอนและการเรียนรู้ มีความเชื่อว่าเด็กมีแรงจูงใจ
ภายในและมีความอยากรู้อยากเห็น ค้นพบสิ่งที่อยู่รอบตัวด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่จัดสิ่งแวดล้อม
ในห้องเรียนเพื่อให้เด็กมีโอกาสที่จะสำรวจค้นพบ
2. การจัดโครงสร้างของบทเรียนให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและธรรมชาติของ
บทเรียนครูควรแนะนำให้เด็กค้นคว้าความสัมพันธ์ของสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้ นอกจากนี้

ครูควรสำรวจความรู้พื้นฐานที่เด็กจำเป็นต้องมี ถ้าปรากฏว่าเด็กขาดความรู้พื้นฐาน ควรแนะนำให้เด็กเรียนรู้ก่อนเริ่มเรียนบทเรียนใหม่

3. การจัดลำดับความยากง่ายของบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับขั้นตอนของวิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้มี 3 วิธี

วิธีที่ 1 คือ การเรียนรู้ด้วยการกระทำ มีประสบการณ์ตรงจากการจับต้องและสำรวจสิ่งแวดล้อม (Enactive Mode of Learning) มักเป็นวิธีที่เด็กเล็กใช้

วิธีที่ 2 คือ การเรียนรู้โดยใช้รูปภาพหรือภาพวาดในใจ (Iconic mode of Learning) เหมาะสำหรับเด็กที่อยู่ในวัยการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรมของ Piaget

วิธีที่ 3 คือ การเรียนรู้โดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Mode of Learning) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ

4. แรงเสริมด้วยตนเอง (Self - reinforcement) มีความหมายต่อเด็กอย่างมากกว่าแรงเสริมภายนอก (Extrinsic - reinforcement) ครูควรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่เด็กและควรสอนให้เด็กตั้งความคาดหวังที่เป็นจริงได้และเหมาะสมกับความสามารถของตน

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne

เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาในกลุ่มผสมผสานระหว่างพฤติกรรมนิยมกับพุทธรนิยม (Behavior Cognitive) ซึ่งได้กล่าวถึงการเรียนรู้ด้านภาษาว่าเกิดจากการเชื่อมโยงภาษาผ่านกระบวนการสิ่งเร้าและการตอบสนอง หลักการสอนของ Gagne มี 9 ขั้น (ทิสนา แคมมณี, 2553, หน้า 75) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Gaining Attention) เป็นขั้นที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในบทเรียนเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากสิ่งช่วยภายนอกและแรงจูงใจที่เกิดจากตัวเด็ก ครูอาจใช้วิธีการสนทนา ซักถาม ทายปัญหา หรือมีวัสดุอุปกรณ์ที่กระตุ้นให้เด็กตื่นตัวและสนใจในสิ่งที่จะเรียนรู้

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์ (Informing the Learner of the Objective) เป็นการบอกให้เด็กทราบถึงเป้าหมายที่จะได้รับในบทเรียนนั้นๆ เพื่อให้เด็กเห็นประโยชน์ในการเรียน เห็นแนวทางของการจัดกิจกรรมการเรียน และการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 กระตุ้นให้เด็กระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น (Stimulating Recall of Prerequisite Learned Capabilities) เป็นการทวนความรู้เดิมที่จำเป็น ในการช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ความรู้ใหม่

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ (Presenting the Stimulus) เป็นการริเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมมาประกอบการสอน

ขั้นที่ 5 ให้แนวทางการเรียนรู้ (Providing Learning Guidance) เป็นการช่วยให้เด็กสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง ครูอาจแนะวิธีการทำกิจกรรมแนะนำแหล่งค้นคว้าเป็นการนำทางและให้แนวทางเด็กไปคิดเอง

ขั้นที่ 6 ลงมือปฏิบัติ (Eliciting the Performance) เป็นการให้เด็กลงมือปฏิบัติเพื่อช่วยให้เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์

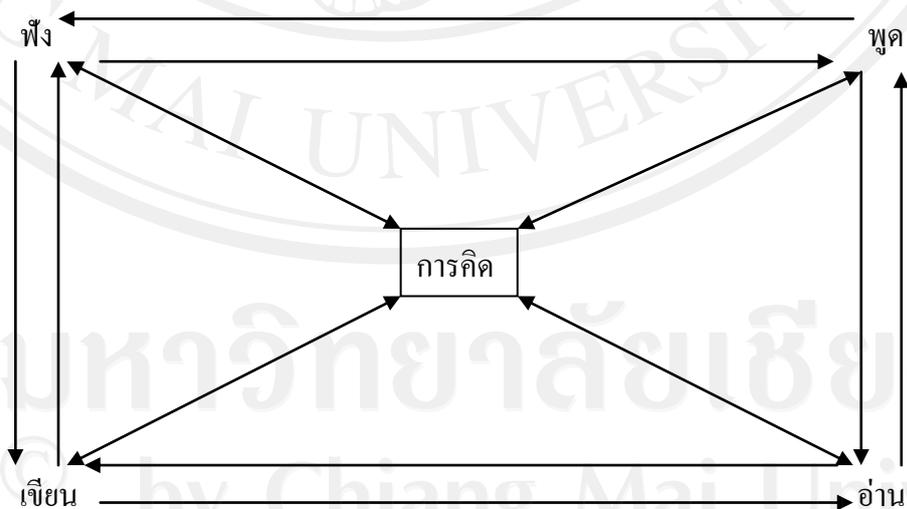
ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นขั้นที่ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกว่ามีความถูกต้องหรือไม่ อย่างไร เพียงใด

ขั้นที่ 8 ประเมินพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ (Assessing the Performance) เป็นการวัดและประเมินว่าเด็กสามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้บทเรียนเพียงใด

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Enhancing Retention and Transfer) เป็นการสรุป การย้ำ ทบทวนการเรียนรู้สิ่งที่ผ่านมาเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมเพิ่มพูนความรู้ที่ฝังแน่นขึ้น

หลักการสอนอ่านภาษาไทยตามแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 11) ได้กล่าวถึงแก่นสำคัญของการศึกษาแบบองค์รวม ก็คือทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยทักษะในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงไม่แยกจากกันเรียกว่า แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

ภาพ 1 แผนผังการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

จากภาพที่ 1 แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach) จะสังเกตได้ว่ามีทั้ง การฟัง พูด อ่าน และเขียน จะต้องเป็นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active) โดยไม่อาจแยกจากกันได้ว่าอะไรคือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับคำสั่ง (Passive) หรือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active) ต้องใช้ทักษะทุกด้านควบคู่กันไปในขบวนการศึกษา

หลักการสอนแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม (พัชรี ผลโยธิน, 2537, หน้า 188-189) กล่าวถึงหลักการสอนตามแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมไว้ดังนี้

1. จัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา
2. ให้เด็กมีโอกาสเล่นปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้ใหญ่ สื่ออุปกรณ์
3. เด็กได้รับประสบการณ์โดยตรง
4. มีแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา
5. เด็กได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่ที่ให้ความสนใจ
6. เด็กมีโอกาสในการเลือกเล่นและทำกิจกรรมที่ตนสนใจและชอบด้วยตนเอง
7. ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความหมายกับเด็ก รวมทั้งกิจกรรมและอุปกรณ์

สำหรับเขียน

อริ สันทลวี (2544, หน้า 22-23) มีความเห็นว่าการสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม มีหลักการดังนี้

1. ปฐมวัยที่อยู่ในศูนย์และโรงเรียนอนุบาลสามารถจะเรียนภาษาอ่านและเขียน โดยวิธี กล่าวคือ เด็กคุ้นเคยกับหนังสือและตัวหนังสือจากประสบการณ์การอ่าน และเขียน เพื่อสื่อสารจากการวาดและการสะกดเอง (Invented Spelling) ซึ่งการสอนภาษาในศูนย์ปฐมวัย เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กคุ้นกับหนังสือ ชิมซบเรื่องราวในหนังสือ โดยครูอ่านหนังสือ ให้เด็กฟังทุกวันและสนทนาพูดคุยกับเด็กให้เด็กเล่าเรื่องจากการพูดและการเขียน หรือการวาดภาพการแสดง

2. การสอนภาษาต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล ศึกษาความสนใจความสามารถ และสอนเด็กตามความสามารถที่ต่างกันอาจกล่าวได้ว่า เด็กเป็นผู้ให้ข้อมูล (Informant) แก่ครูในการเตรียมและการวางแผนการสอน

3. ส่งเสริมให้เด็กสนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองการที่จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) จะต้องให้เด็กมีโอกาสเลือกเรื่องหรือหนังสือที่สนใจ

4. การสอนภาษามีพื้นฐานมาจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก เช่น การศึกษานอกสถานที่ การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การประกอบอาหาร การทำสวน การเลี้ยงสัตว์

5. ให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ เช่น จดหมาย หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ ฉลากยา

6. ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ซึ่งการปฏิสัมพันธ์เป็นไปในทางสนับสนุนให้กำลังใจช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน

7. ทำให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าพูดกล้าเขียน โดยไม่กลัวผิด

8. การสอนต้องให้สัมพันธ์กับประสบการณ์และชีวิตของผู้เรียน การสอนมีลักษณะเป็นบูรณาการ

9. ครูต้องสังเกตเด็กแต่ละคนเพื่อสร้างหลักสูตร และเนื้อหาที่จะสอน นฤมล นิยมหอม (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37) ได้สรุปเป็นหลักการสำคัญของแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อม การสอนภาษาต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและเป็นองค์รวม ตัวหนังสือที่ปรากฏในห้องเรียนต้องมีเป้าหมายในการใช้จริงๆ หนังสือที่ใช้จะต้องเป็นหนังสือที่ใช้ภาษาที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัว ไม่แบ่งเป็นทักษะย่อย ๆ และจะต้องให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมด้วย

2. การสื่อสารที่มีความหมาย การสอนภาษาควรให้เด็กมีโอกาสสื่อสารโดยมีพื้นฐานจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก ครูจะต้องจัดเวลาให้เด็กมีโอกาสอ่านเขียนอย่างมีจุดมุ่งหมายจริงๆ ไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการฝึกหัด และให้เด็กได้ใช้เวลาในการอ่านและการเขียนตามโอกาสตลอดทั้งวัน โดยไม่ต้องกำหนดตายตัวว่าช่วงเวลาใดต้องอ่านหรือต้องเขียน

3. การเป็นแบบอย่างการสอนภาษาจะต้องให้เด็กเห็นประโยชน์ในการใช้ภาษาในความมุ่งหมายต่างๆ ครูต้องอ่านและเขียนโดยมีจุดมุ่งหมายในการใช้จริงๆ ให้เด็กได้เห็น เช่น เพื่อการสื่อสาร เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อค้นหาวิธีการ ฯลฯ นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็นว่า การอ่านเป็นเรื่องสนุก เพื่อสร้างให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน

4. การตั้งความคาดหวัง การสอนภาษาจะต้องเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับที่เด็กเรียนรู้ที่จะพูด ครูควรเชื่อมั่นว่าเด็กจะสามารถอ่านและเขียนได้ดีขึ้นและถูกต้องยิ่งขึ้น เด็กมีความสามารถในการอ่านและเขียนตั้งแต่ยังอ่านและเขียนไม่เป็น ดังนั้นเด็กจึงควรได้รับโอกาสที่จะอ่านและเขียนตั้งแต่วันแรกที่มาโรงเรียน และที่สำคัญคือครูไม่ควรคาดหวังให้เด็กอ่านและเขียนได้เหมือนผู้ใหญ่

5. การคาดคะเนการสอนภาษาควรให้เด็กมีโอกาสที่จะทดลองกับภาษาสร้างสมมุติฐานเบื้องต้นของตน และมีโอกาสเดาหรือคาดคะเนคำที่จะอ่านและมีโอกาสคิดประดิษฐ์สัญลักษณ์และคิดสะกดเพื่อการเขียน

6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสอนภาษาควรตอบสนองความพยายามในการใช้ภาษาของเด็กในทางบวก ขอมรับการอ่านและการเขียนของเด็กว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายแม้ยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ และพยายามตอบสนองเด็กให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ ครูอาจให้เด็กได้เห็นตัวอย่างที่ถูกต้องอย่างเป็นธรรมชาติ เช่น การอ่านหนังสือเล่มที่เด็กชอบอ่านให้เด็กฟังในโอกาสอื่นๆ เป็นต้น

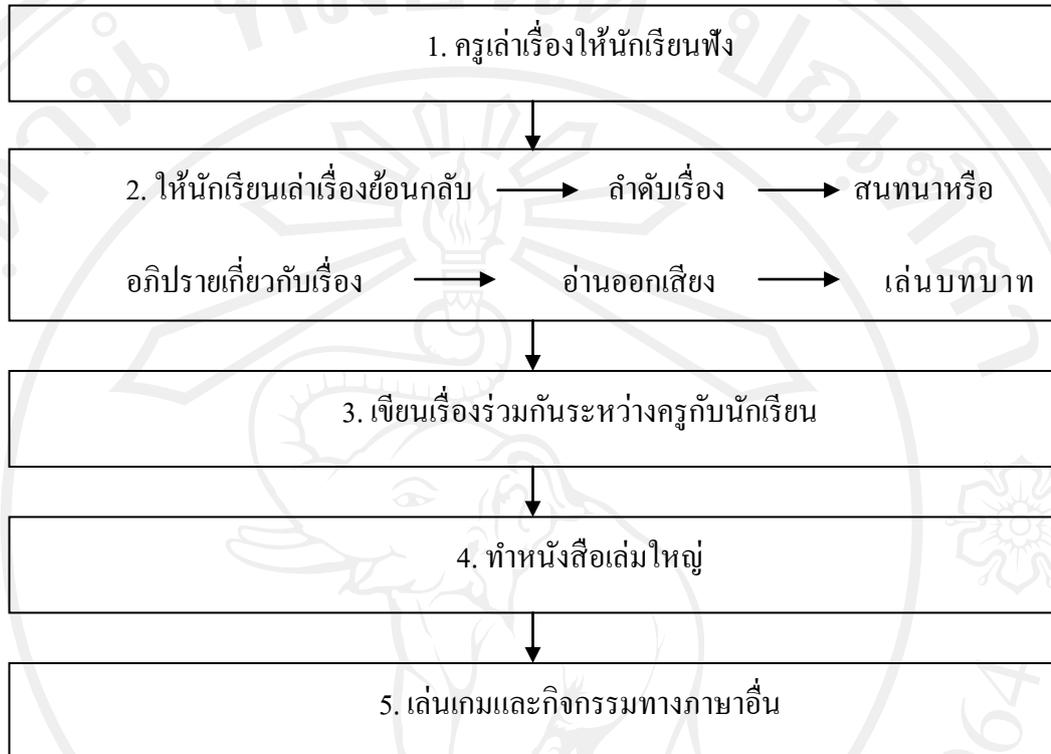
7. การยอมรับนับถือ การสอนภาษาจะต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กว่า เด็กเรียนรู้การอ่านและการเขียนอย่างแตกต่างกัน ตามช่วงเวลาและอัตราที่ต่างกัน ครูต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล ศึกษาความสนใจ ความสามารถ และสอนเด็กตามความสามารถที่แตกต่างกันของเด็ก เด็กต้องได้ตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง ในช่วงเวลาเดียวกันเด็กไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมอย่างเดียวกันหรือทำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน เพราะการเรียนรู้ภาษาไม่ลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตายตัว

8. การสร้างความรู้สึกเชื่อมั่น การสอนภาษาต้องส่งเสริมให้เด็กรู้สึกปลอดภัยที่จะคาดคะเนในการอ่านหรือเขียน แม้ว่าไม่เคยอ่านหรือเขียนมาก่อน ครูต้องทำให้เด็กไม่กลัวที่จะขอความช่วยเหลือด้านการอ่านและเขียนเมื่อจำเป็น เด็กต้องไม่ถูกตราหน้าว่าไม่มีความสามารถในการอ่านและการเขียน ดังนั้นการสอนภาษาจึงต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะอ่านและเขียนได้

ขั้นตอนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม

Gray (อ้างใน เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ, 2533, หน้า 22) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมมี 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

ภาพ 2 ขั้นตอนการสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

จากแผนภาพมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ตอนที่ 1	ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องโดยรวมของเรื่อง
กิจกรรม	ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังอย่างมีชีวิตชีวาโดยอาศัยเทคนิคการเล่าเรื่องให้นักเรียนสนใจฟัง ครูแสดงท่าทางประกอบไปด้วยท่าภาพยังไม่สามารถสื่อความหมายได้เพียงพอครูควรใช้การสนทนากับนักเรียนช่วยในการสื่อความหมายโดยใช้คำถามง่ายๆ ให้รูปภาพประกอบทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกถึงท้ายเล่ม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดสามารถพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำในเรื่องได้
การประเมินผล	สังเกตดูว่านักเรียนสามารถตอบคำถามครูได้ง่าย ว่าเรื่องเกี่ยวกับอะไรที่ไหนอย่างไร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2	ให้นักเรียนเล่าเรื่องลำดับเรื่องสนทนาหรือกิปรายเกี่ยวกับเรื่อง การอ่านออกเสียงและเล่นบทบาทสมมุติ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องได้
กิจกรรม	ครูเข้าสู่บทเรียนโดยคำถามง่ายๆ ให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ครูอ่านให้ ฟังไปแล้ว ในขั้นตอนที่ 1 ครูช่วยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้ พูดแสดงความคิดเห็น นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องและลำดับเรื่องได้ จนจบแล้ว ครูสนทนาและให้นักเรียนอ่านตามหนังสือทุกหน้า ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติโดยอาสาสมัครเป็นผู้แสดงตัว ละครในเรื่องครูมีหน้าที่เป็นผู้กำกับ
การประเมินผล	สังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับของนักเรียน ตามลำดับเรื่อง การสื่อสารความเข้าใจเนื้อเรื่องจากการแสดง บทบาทสมมุติ
ขั้นตอนที่ 3	เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
จุดมุ่งหมาย	เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้ เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวอักษรที่ใช้แทนความหมายของคำต่างๆ ที่เรียนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษรและ ความสัมพันธ์ของเสียงตัวอักษรนั้นๆ เพื่อให้นักเรียนสื่อ ความหมายของตนจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียนได้เพื่อให้นักเรียน ได้แสดงความคิดสร้างสรรค์และใช้จินตนาการในการสื่อ ความหมาย
กิจกรรม	ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักเรียนช่วยกันลำดับเรื่องที่อ่านและ เล่นบทบาทสมมุติ ครูติดกระดาษแผ่นใหญ่ติดบนกระดานให้ นักเรียนเริ่มเรื่องเขียน โดยครูใช้วิธีการถามตอบและเขียน ประโยคลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ ครูควรแก้ไขให้เสียก่อนหรือ ครูเขียนให้ก็ได้ เขียนเรื่องได้สักตอนหนึ่ง ครูให้นักเรียนออกมา วาดภาพประกอบ และให้นักเรียนที่เหลืออ่านออกเสียงในขณะที่ ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องจากกระดาษแผ่นใหญ่ ครูควรใช้ไม้ชี้ ตัวอักษรตามด้วยเพื่อว่านักเรียนอ่านได้แน่หรือใช้การจำ ต่อเนื่องในประโยค

การประเมินผล	สังเกตการณ์บอกลำดับเรื่องของนักเรียน การอ่านออกเสียงคำและประโยคต่างๆ และการจำคำในประโยคต่างๆ
ขั้นตอนที่ 4 จุดมุ่งหมาย	ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอ่านออกเสียงคำและแสดงออกถึงความเข้าใจความหมายของคำและประโยคของเรื่อง ที่อ่านได้
กิจกรรม	ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ขึ้นต้นครูควรเขียนเรื่องจากขั้นตอนที่ 3 ลงในกระดาษแผ่นใหญ่พอทำหนังสือเล่มใหญ่ นำมาให้ให้นักเรียนอ่านให้นักเรียนผลัดกันอ่านในกลุ่มเสียก่อนจากนั้นแบ่งงานให้นักเรียนทุกคนได้วาดภาพประกอบเรื่อง ช่วยกันรวมผลงานเรียงหน้ากระดาษเข้าเล่มใหญ่เป็นของตนเองเขียนชื่อกลุ่มและให้นักเรียนช่วยกันอ่านหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง
ประเมินผล	สังเกตการณ์ทำงานร่วมกันของนักเรียน ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือกัน
ขั้นตอนที่ 5 จุดมุ่งหมาย	ให้นักเรียนเล่นเกม หรือกิจกรรมทางภาษาอื่น เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบ ย่อยของภาษาต่างๆ นเกิดความแม่นยำ
กิจกรรม	ครูให้นักเรียนใช้หนังสือเล่มใหญ่ของกลุ่มเป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า การสะกดคำ การเขียนและประโยค พร้อมทั้งความหมายของคำและประโยคจากหนังสือเกมที่เล่นได้ง่ายๆ ใช้วัสดุสิ้นเปลืองน้อยและมีประสิทธิภาพคือ การใช้บัตรคำ
การประเมินผล	สังเกตความถูกต้องในการทำกิจกรรมทางภาษาไทย ในแต่ละจุดประสงค์

ข้อเสนอแนะการเรียนการสอนใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

บ้งอร พานทอง (2541, หน้า 6-8) ได้ให้ข้อเสนอแนะการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม ว่าจะต้องแจ้งให้เด็กทราบจุดประสงค์ในการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง และการใช้ทักษะทั้งสี่ จะต้องมีการใช้อย่างบูรณาการในหลักสูตร การสอน โดยต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียน ไม่ยึดหนังสือแบบเรียนเพียงเล่มเดียว แต่เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ นอกจากนี้ได้สรุป การจัดการเรียนการสอนแบบนี้มีว่ากิจกรรมใดบ้างในห้องเรียน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. เด็กจะเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนและการวางหลักสูตร ครูผู้สอนต้อง ค้นหาความสนใจและพื้นความรู้ของนักเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนต่อไป กิจกรรมที่จะรู้จักเด็กอาจทำได้ด้วยการสัมภาษณ์ ให้เด็กเล่าประสบการณ์ส่วนตัว เขียนประวัติส่วนตัวหรือสมุดภาพเกี่ยวกับครอบครัว ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กสนใจ
2. ควรอ่านหรือเล่าเรื่องที่นำสนใจให้เด็กฟังเสมอๆ เลือกเรื่องที่นำสนใจแฝงคติ สอนใจหรือมีแบบแผนการใช้ภาษาที่ดี ในระหว่างเล่าหรืออ่านควรจะหยุดบางครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ติดตามหรือเพิ่มเติมประสบการณ์ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเด็กจะตื่นตัวตลอดเวลา การได้รับฟังตัวอย่างภาษาดี ๆ เป็นประจำเด็กจะเกิดความเข้าใจ และนำไปใช้ในการเรียน หรือช่วยในการทำความเข้าใจในการอ่าน
3. เด็กควรมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่า บทความที่ดี ตลอดจนสิ่งพิมพ์ทุกชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร โปสเตอร์ และหนังสือประเภทปริศนาคำทาย หรือรูปภาพสวย ๆ ก็จะช่วยได้ดียิ่งสำหรับผู้เริ่มเรียน นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการอ่านของเด็ก
4. ให้เด็กได้มีโอกาสเขียนมากที่สุด โดยอาจจะเริ่มจากการเขียนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือสิ่งที่เด็กมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ซึ่งเรียกว่าการเขียนตามสภาพจริง (Authentic Writing) แล้วจึงเริ่มยากขึ้นในรูปแบบการเขียนแบบอื่น ๆ เช่น อาจให้ทำกิจกรรมประจำด้วยการเขียน บันทึกประจำวันเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง ภายในโรงเรียน หรือเหตุการณ์ที่พบในแต่ละวัน อาจมีการจัดที่สำหรับเขียนบันทึกประจำวัน (Journal) ระหว่างครู และเด็กไว้ที่มุมหนึ่งของห้องเรียนก็ได้ซึ่งจะเป็นแหล่งที่สื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ได้อีกรูปแบบหนึ่ง
5. Kid-watching เป็นกิจกรรมที่ Goodman จัดขึ้นเพื่อเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสามารถทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโตดูว่าแต่ละคนมีจุดบกพร่องอย่างไร ครูผู้สอนจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและตรงจุด ผู้ที่เป็น Kid-watcher จะต้องทำงานอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลและแก้ไขเป็นช่วง ๆ

6. การสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม มุ่งเน้นให้เด็กร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับแนวการสอนแบบร่วมมือ (Co-operative Teaching) เป็นการฝึกเด็กให้รู้จักการร่วมมือกันทำงานแต่ละคนรู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์สูงสุดและประการสำคัญเด็กคุ้นเคยกันบางครั้งสามารถสื่อสารกันเอง ได้ดีกว่าการสื่อสารกับครูผู้สอนซึ่งก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระของครูได้ระดับหนึ่ง แต่ครูที่ดีควรมีวิธีการในการตรวจสอบเช่นกัน

การจัดชั้นเรียนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

การเปลี่ยนแปลงแวดล้อมให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบองค์รวม เริ่มต้นโดยการจัดพื้นที่ภายในห้องเรียนที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ในเรื่องของประสบการณ์ และความพร้อมในการเรียนของแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่มความสนใจ ดังนั้นการจัดห้องเรียนควรเป็นสถานที่ที่เด็กได้อยู่ในโลกของภาษา ตัวหนังสือ สัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเรื่องที่เรียน มุมที่เด็กสนใจโดยสามารถเข้าไปเรียนรู้ ซึมซับอย่างเอิบอาบไปด้วยภาษาตลอดเวลา ในมุมต่างๆอาจมีส่วนที่เด็กสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้เอง มุมที่ดีคือมุมที่ครูจัดสภาพแวดล้อม จัดวางกระดาษ ดินสอ สื่ออุปกรณ์ หนังสือ ขั้นตอนการทำงานไว้ชัดเจนแล้ว เด็กจะเข้าไปเรียนรู้ได้เองทั้งที่ต้องการและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากครู เด็กจะสนทนาหรือขีดเขียนในสิ่งที่ผู้ใหญ่อาจไม่เข้าใจได้เช่นกัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, หน้า 132)

แนวทางการประเมินผลการสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

อารี สันทรวี (2535, หน้า 25) กล่าวถึงการประเมินตามแนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมว่าการประเมินพัฒนาการเขียนของเด็กจะใช้การสังเกตของครูและการรวบรวมตัวอย่างผลงานของเด็กแบบทดสอบที่ทดสอบทักษะย่อยในการเรียนภาษา ไม่ใช่วิธีประเมินของแนวนี้ ครูควรประเมินพัฒนาการ ของเด็ก และหาทางช่วยเหลือและส่งเสริมตามกรณี

การประเมินผลทางการอ่านว่าสามารถทำได้ 3 วิธี โดยสรุป คือ

1. จากการสังเกตท่าทางขณะเด็กอ่าน
2. จากการวินิจฉัยความหมาย

2.1 การฟังเด็กอ่านเพื่อจะรู้ว่าเด็กทำอะไรเมื่ออ่านข้อความในบริบทและทำให้ทราบว่าหนังสือเหมาะกับเด็กหรือไม่ การฟังเด็กอ่านสามารถทำให้ทราบว่า เด็กสามารถอ่านได้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าหนังสือนั้นเหมาะสมกับเด็กจะช่วยให้เด็กอ่านได้มากขึ้น

เด็กสามารถใช้การเดาเป็นพื้นฐานในการอ่าน มีกลวิธีในการอ่านและการรู้โครงสร้างของเรื่องราวในหนังสือ

2.2 การฟังเด็กเล่าเรื่องซ้ำ และถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือว่า “เรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร”, “คำนี้มีความหมายอย่างไร” เพื่อจะได้รู้ว่าเด็กเข้าใจเรื่องราวหรือไม่

2.3 การรู้ข้อมูลของเด็กในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการอ่านเขียนซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านเพื่อจะได้รู้ว่าเด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรูปและเสียงของตัวอักษรหรือไม่ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร

3. จากการตอบสนองของเด็ก (From Children's Constructed Responses) ให้เด็กมีโอกาสดูตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน การจับใจความเรื่องที่อ่าน การขยายความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นการตอบสนองเฉพาะบุคคลและการฝึกประเมินตนเอง

Paulson, 1990 (อ้างใน นฤมล เกือบแหลม, 2545, หน้า 19) กล่าวถึงวิธีการประเมินการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยสรุปลักษณะที่ชัดเจนได้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่ยึดผู้เรียนมากกว่ายึดเกณฑ์ปกติหรือเกณฑ์มาตรฐาน
 2. ประเมินจากสิ่งที่เด็กรู้ ไม่ใช่การประเมินเริ่มต้นสิ่งที่เด็กไม่รู้
 3. เริ่มต้นจากการประเมินตัวเองและประเมินโดยเพื่อน ครูและผู้ปกครอง
 4. มีความสอดคล้องกับกระบวนการ ไม่ใช่พิจารณาผลงานอย่างเดียว
 5. เริ่มต้นที่ทั้งหลักสูตรและการสอน ไม่ขัดแย้งกับหลักสูตร
 6. ไม่มีการกำหนดล่วงหน้า สามารถจัดระบบและแก้ไขได้เมื่อต้องการ
 7. ไม่แยกทักษะย่อยของภาษา
 8. ประกอบด้วยการประเมินเนื้อหาภาษาความคิดและการสนทนา
 9. เป็นเทคนิคการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
 10. การประเมินอยู่บนพื้นฐานความเชื่อกับแนวการสอนทางภาษาแบบธรรมชาติ
- สรุปการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งจำเป็น การประเมินผลสามารถทำได้

จากกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านเพื่อประเมินสิ่งที่เด็กรู้ ความสนใจการอ่าน การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการเขียน
2. การวินิจฉัยความสามารถของเด็กในการอ่าน การเล่าเรื่องความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การอ่านจับใจความของเรื่อง การขยายความของเรื่องที่อ่านวิธีการประเมินอาจประเมินเป็นระยะระหว่างการจัดการเรียนการสอนได้ หรือจะประเมินเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนแล้วก็ได้ การประเมินด้วยแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) จะช่วยให้ครูสังเกต

พัฒนาการเรียนรู้ภาษาของเด็กได้ ซึ่งวิธีการประเมินการเรียนการสอนภาษาแบบนี้ จะยึดตัวผู้เรียนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานด้วยการประเมินจากสิ่งที่เด็กรู้โดยไม่แยกทักษะย่อยของภาษา แต่เป็นการประเมินเนื้อหา ภาษา ความคิดโดยมีเพื่อน ครู ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้ จะทำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, หน้า 141)

ประโยชน์ของวิธีสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม

วิกานดา จักรอิสราพงศ์ (2553, หน้า 25) ได้สรุปประโยชน์ของวิธีสอนโดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาระบวนการทางด้านความคิดตามรูปแบบของการจัดกระบวนการสอน
2. ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนและจะรักการอ่านมากขึ้น
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ
4. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาไทยในทักษะต่างๆ ในลักษณะบูรณาการ ตั้งแต่ขั้นตอนที่หนึ่งถึงขั้นตอนสุดท้าย
5. ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น และได้ฝึกการใช้ประชาธิปไตยในการวางแผน
6. ผู้เรียนได้มีโอกาสคุ้นเคยกับกระบวนการอ่านที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการเรียนรู้ของมนุษย์
7. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจะเน้นการเรียนรู้ในทฤษฎีมนุษยนิยม
8. ผู้เรียนจะคุ้นเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
9. ผู้สอนสามารถใช้การสอนซ่อมเสริมกับผู้เรียนหลายกลุ่มในขณะเดียวกันตามระดับความสามารถ
10. ผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะของตนได้ดีขึ้น

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2553, หน้า 128) สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้

ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถเอาความหมายนั้นๆ มาใช้ประโยชน์ได้

ความสำคัญของการอ่าน

จินตนา ไบกาซูยี (อ้างใน สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2553, หน้า 31) ได้สรุปการบรรยายของสมเด็จพระเทพฯ สยามบรมราชกุมารี ถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือว่า

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่นซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองขณะอ่าน
5. การอ่านส่งเสริมการมีสมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความพินิจพิเคราะห์ข้อความ
6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าวๆ อ่านรายละเอียด อ่านข้ามหรือทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านได้
7. หนังสือมีรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนคติได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใดๆ โดยเฉพาะ
8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่ม สามารถนำไปปฏิบัติแล้วเกิดผลดี

วรรณิ โสมประยูร (2553, หน้า 127-128) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เขียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ
2. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟังการพูด และการเขียน ทั้งในด้านการกิจส่วนตัวและประกอบอาชีพการทำงานต่างๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการทำงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในที่สุด

4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ช่วยให้เป็นที่ยอมรับในสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง ฯลฯ

5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่างๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

6. การอ่านหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7. การอ่านเรื่องราวต่างๆ ในอดีต จะช่วยให้อนุชนรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

องค์ประกอบของการอ่าน

วรรณิ โสມประยูร (2553, หน้า 129-130) ได้สรุปถึงองค์ประกอบในการอ่านของเด็กไว้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย

- 1.1 สายตา
- 1.2 ปาก
- 1.3 หู

2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ

- 2.1 ความต้องการ
- 2.2 ความสนใจ
- 2.3 ความศรัทธา

3. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา

- 3.1 ความสามารถในการรับรู้
- 3.2 ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมไปใช้
- 3.3 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง
- 3.4 ความสามารถในการเรียน

4. องค์ประกอบทางประสบการณ์พื้นฐาน
5. องค์ประกอบทางวุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ
6. องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

ประเภทของการอ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2553, หน้า 133-135) ได้กล่าวถึงประเภทของการอ่านไว้ว่า การแบ่งประเภทของการอ่านจะช่วยให้ครูผู้สอนตระหนักถึงขอบข่ายการสอนอ่าน

ได้เป็นอย่างดี การแบ่งประเภทของการอ่านโดยคำนึงถึงเสียงเป็นหลัก มี 2 ประเภทดังต่อไปนี้

1. การอ่านออกเสียง (Oral Reading) การอ่านประเภทนี้แบ่งได้ 3 แบบ ดังนี้
 - 1.1 การอ่านร้อยแก้ว
 - 1.2 การอ่านร้อยกรอง
 - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านออกเสียงมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. สามารถรู้จักตัวพยัญชนะ ตัวสระ และการประสมอักษร
2. สามารถอ่านออกเสียงตัวพยัญชนะ ตัวสระ และคำได้ถูกต้อง ชัดเจน โดยเฉพาะตัว ร ล ว และคำควบกล้ำต่างๆ
3. สามารถกวาดสายตาอ่านข้อความได้ต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงักไม่ดูตัวไม่เพิ่มตัว ไม่ข้ามคำ
4. สามารถอ่านจังหวะเว้นวรรคได้ถูกต้อง รู้จักการเน้นคำ
5. สามารถใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ตามเนื้อเรื่อง เป็นแบบคำพูด หรือคำบรรยาย
6. สามารถวางท่าทางในการอ่านได้ถูกต้องเหมาะสม เช่นการจับหนังสือ การวางระยะห่างจากสายตา การมองผู้ฟัง รวมทั้งทำนั้งและทำยืนอ่านที่งดงาม
7. สามารถอ่านร้อยกรองได้สนุกสนานเพลิดเพลินจากเสียงสัมผัส และความไพเราะของภาษาที่เกิดจากทำนอง

8. สามารถอ่านทำนองเสนาะตามประเภทร้อยกรองได้
 9. สามารถส่งเสริมให้เด็กสนใจ และมีเจตคติที่ดีต่อวรรณคดี
- ประโยชน์และความจำเป็นของการอ่านออกเสียง**

บันลือ พุกกะวัน (2545, หน้า 99) กล่าวถึงการอ่านออกเสียงว่ามีความจำเป็น และประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การอ่านออกเสียงเป็นพื้นฐานในการฝึกทักษะเบื้องต้นของการอ่านในใจ

2. ครูใช้การอ่านออกเสียงในการตรวจสอบการอ่าน รู้จุดบกพร่อง และหาทางช่วยเหลือตลอดจนซ่อมเสริมในการอ่านออกเสียงให้ถูกวรรคตอน ชัดถ้อยชัดคำ ที่มีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจในการอ่านในใจต่อไปอีกด้วย

3. การอ่านออกเสียงใช้สื่อความหมายและเรื่องราวไปสู่ผู้ฟังได้ดี

4. การอ่านบทร้อยกรองหรือบทประพันธ์เพื่อความไพเราะ ต้องอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามทำนองและลงจังหวะสัมผัส

5. การอ่านออกเสียงช่วยให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความสามารถในการอ่าน การฟัง ฟังฟังได้ดี เพื่อร่วมชั้นมีโอกาสฝึกอ่านในใจต่อไปอีกด้วย

6. การอ่านออกเสียง ใช้อ่านนำและอ่านตาม ช่วยเด็กขี้อายให้กล้าแสดงออก เป็นการฝึกอ่านเบื้องต้นที่ดี

7. การแสดงละคร จำเป็นต้องฝึกอ่านออกเสียง การแสดงบทบาทและท่าทางของตัวละครผู้แสดง

8. การอ่านออกเสียงย่อมช่วยพัฒนาการพูดและการผูกประโยคของผู้เรียนได้ดี เพราะผู้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นย่อมช่วยพัฒนาภาษาพูดและใช้ภาษาได้ใกล้เคียงกับภาษาเขียนมาก

9. ลักษณะดีเด่นของภาษาไทยนั้น มีพยัญชนะและสระออกเสียงคงที่ เราเป็นต้องใช้ประโยชน์ของรากภาษาไทย ใช้ฝึกอ่านสะกดตัวและผสมคำทั้งอ่านและเขียนโดยใช้เสียงพาไปได้ดี ยิ่งไปกว่านั้นยังใช้การสะกดตัว(โล่) อ่านคำยากที่ไม่เคยอ่านมาก่อนได้อีกด้วยนับได้ว่าการสอนสะกดตัวผสมคำอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการอ่านได้ดียิ่งทางหนึ่งเช่นกัน ดังนั้นการอ่านออกเสียงใช้ประโยชน์จะสามารถใช้ประโยชน์กับกิจกรรมการอ่านบางส่วนได้ดี โดยเฉพาะการอ่านสะกดคำ การเขียนคำ และยังเป็นหนทางนำไปสู่การอ่านในใจ อันจะส่งผลทักษะการอ่านนั้นสมบูรณ์แบบและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

การอ่านในใจ (Silent Reading) แบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่

1. การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่น อ่านตำรา
2. การอ่านแบบจับใจความ หรือหาสาระสำคัญของเรื่อง เช่นอ่านคู่มือการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า
3. การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่นการอ่านประวัติศาสตร์ อ่านลำดับเหตุการณ์
4. การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ เช่น การอ่านคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า อ่านวิธีการประกอบอาหาร

5. การอ่านแบบวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ
6. การอ่านแบบไต่ตรองโดยใช้วิจารณ์ญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง ข้อดีข้อเสีย สำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติ เช่น อ่านโฆษณา
7. การอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อสังเกตและจดจำเช่น การอ่านสถานที่ต่างๆ เมื่อเวลานั่งรอผ่านไป

การอ่านในใจมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. สามารถอ่านได้รวดเร็วและจับใจความได้ดี
2. สามารถเพิ่มพูนความชำนาญในการอ่าน และมีสมาธิในการอ่าน
3. สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่าน ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
4. สามารถนำการอ่านไปใช้ปรับปรุงการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ
5. สามารถบอกประโยชน์ของการอ่านในใจและรักการอ่านหนังสือ
6. สามารถส่งเสริมให้เด็กรู้จักหาความหมายคำศัพท์โดยใช้หนังสืออ้างอิงจาก

พจนานุกรมหรือปทานุกรม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการอ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2553, หน้า 137-140) ได้เสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านไว้

ดังนี้

ตัวเด็ก

1. ทางด้านร่างกาย ได้แก่ ตา ปาก ลิ้น โดยสุขภาพของเด็กแตกต่างกัน เช่น สายตาสั้น สายตายาว สายตาเอียง ตาบอดสี ลิ้นไก่สั้น ริมฝีปากแห้ง เพดานโหว่ เจ็บไข่มดอย แผลอากาศ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ทำให้ทักษะการอ่านของเด็กแตกต่างกัน ครูควรเข้าใจและหาวิธีการแก้ไข

2. ทางด้านสติปัญญา เด็กมองเห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษร การตีความและแปลความและขยายความได้ต่างกัน ครูจะต้องใช้กิจกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้เหมาะสมกับเด็ก

3. ทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้าน ทางโรงเรียน และในชุมชนของเด็กแตกต่างกัน ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อหาวิธีจัดประสบการณ์ส่วนที่ขาดให้กับเด็กบางกลุ่ม และหากิจกรรมที่จะช่วยเด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ให้พัฒนาทักษะการอ่านได้สูงขึ้น

ตัวครู

1. บุคลิกภาพของครู ครูผู้สอนการอ่านต้องมีบุคลิกภาพในการพูดภาษาไทย ได้ถูกต้องชัดเจน อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี รวมทั้งการแต่งกายให้ประณีตและสวยงาม
2. ความรู้ของครู ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของภาษาไทยให้ถูกต้องอย่างดี มีความรู้เรื่องหลักสูตรภาษาไทย รู้จุดมุ่งหมายของการอ่าน มีความรู้ในกลวิธีการสอนมีความเข้าใจความหมายของการอ่าน รู้ความต้องการและความสนใจของเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการในการอ่านภาษาของเด็กและสภาพแวดล้อมของเด็กด้วย จะช่วยทำให้การสอนประสบผลสำเร็จ
3. ความสามารถของครู ครูต้องมีความสามารถในการอ่านการร้อง การเล่นเกม การคิดอย่างสร้างสรรค์ มีลักษณะการเป็นผู้นำที่จะช่วยให้เด็กศรัทธาและเรียนรู้ได้ดี
4. ภาษาและสำเนียงการพูดของครู ครูจะต้องพูดให้สุภาพ อ่อนโยน และรู้จักจิตวิทยาในการพูด
5. ความศรัทธาในการสอนและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของครู หน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูหากครูมีสิ่งเหล่านี้ดีก็จะมีผลไปถึงการสอนอ่านด้วย
6. การปกครองของครู ครูจะต้องยุติธรรม ใช้วิธีการแบบประชาธิปไตยมาปกครองเด็กและมีความเป็นกันเองกับเด็ก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีการเสริมแรง มีบรรยากาศสนุกสนานและเป็นธรรมชาติรู้จักสร้างอารมณ์เป็นสุข และมีความคิดสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของนักเรียน

วิธีการสอน

วิธีการสอนมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อบกพร่องแตกต่างกัน ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละวิธีเพื่อเลือกวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการพัฒนาในตัวผู้เรียน นอกจากนี้ครูต้องเข้าใจวิธีการบูรณาการการสอนเพื่อหาวิธีการสอนเกิดความสมบูรณ์ โดยนำวิธีที่ดีต่างๆมาผสมผสานหรือบูรณาการเข้าด้วยกัน

สื่อการสอน

เนื่องจากการเรียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาเป็นภาษาศิลปะ ซึ่งเดิมทักษะทางภาษาไม่มีเนื้อหา ดังนั้นบรรดาชื่อหรืออุปกรณ์ต่างๆ จึงมีความสำคัญมากสำหรับการสอนทักษะทางภาษาสื่อที่ใช้อาจเป็นหนังสือ เอกสาร บทความ เรื่องราว เรื่องสั้น ภาพ บัตรภาพ บัตรประโยค เป็นต้น วัสดุสิ่งของต่างๆ เหล่านี้นับว่าจำเป็นสำหรับการสอนอ่านอย่างยิ่ง

การประเมินผล

เนื่องจากทักษะทางภาษาไม่มีเนื้อหาดังกล่าว การทดสอบจึงเกิดความสับสนกันมาก ดังนั้นควรนำบทความอื่นที่นอกเหนือจากบทเรียนหรือแบบฝึกอ่านมาให้เด็กเรียนอ่าน แล้วถามความเข้าใจถึงเรื่องที่อ่าน การวัดผลการอ่านจึงควรวัดตามวิธีที่สอนอ่าน เช่น สอนอ่านแบบหารายละเอียด เวลาทดสอบก็ให้หารายละเอียดเป็นต้น นอกจากนี้วิธีการวัดผลควรวัดเป็นระยะสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก

ขั้นตอนการฝึกและจัดกิจกรรมการอ่าน

มีหลากหลายวิธีการแต่วิธีการแต่ละวิธีที่ผู้สอนควรเลือกมาใช้กับนักเรียนนั้นควรเป็นวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากที่สุด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นระดับชั้นที่ได้รับการเตรียมพร้อมมาจากระดับปฐมวัย วิธีการสอนที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน (วรรณิ โสภประยูร, 2553, หน้า 138-139) ควรมีดังต่อไปนี้

วิธีสอนอ่านแบบแจกลูก วิธีสอนนี้เริ่มใช้กันตั้งแต่สมัยโบราณเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักรูปและเสียงของวรรณยุกต์ทุกตัว เพื่อให้รู้จักการประสมคำ ซึ่งมีทั้งการแจกพยัญชนะและสระ เช่น กะ กา กิ กึ กือ กุ กู และอื่นๆ และ กข คด งจ ฉช ซา ซา และอื่นๆ รวมทั้งการผันวรรณยุกต์ที่แยกตามอักษร สูง – กลาง – ต่ำ เช่น กอ ก่า ก้า ก๊า ก๋า ขา ข่า ข้ำ และ คอ ค่า ค้ำ เป็นต้น วิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกนี้เป็นวิธีสอนที่ให้นักเรียนจำคำใหม่ได้ง่าย อ่านออกเสียงได้ดี แต่บางครั้งทำให้นักเรียนไม่สนใจการอ่านเพราะค่อยเข้าใจความหมายของคำ และทำให้ขาดทักษะการอ่านเร็ว การสอนอ่านแบบแจกลูกจึงมุ่งให้เด็กออกเสียงได้เป็นส่วนใหญ่มากกว่า ที่จะมุ่งอ่านเพื่อเอาความหมายการสอน การสอนโดยวิธีแจกลูกจะได้ผลดีมากที่สุดต่อเมื่อเด็กโตพอจะรู้เหตุผลได้ดีแล้ว เช่น ในตอนปลายปีของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น อย่างไรก็ตามวิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกตลอดไปย่อมไม่ได้ผลดีเพราะจำทำให้เด็กมีวสันใจแต่เสียงและการประสมอักษรจนลืมนึกถึงความหมายของคำ

วิธีการสอนอ่านแบบสะกดคำ ในปัจจุบันใครก็ตามที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้นับว่าเป็นข้อเสียเปรียบอย่างมหาศาลทั้งในด้านธุรกิจและวงการสังคม เพราะโลกของทุกวันนี้เป็นโลกของการเขียน ซึ่งในเรื่องของทักษะการอ่านและทักษะการเขียนนั้นก็ย่อมจะต้องมีการสะกดคำ (Spelling) รวมอยู่ด้วย จึงทำให้การอ่านและการสะกดคำมีความสัมพันธ์กันในแง่ของการใช้ทักษะทางภาษามากพอสมควร นักวิจัยทางภาษาของประเทศสหรัฐอเมริกาบางท่านได้รายงานถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสะกดคำ และความสามารถในการอ่านว่า มีอยู่ค่อนข้างสูงมากในระดับประถมศึกษาเป็นต้นว่า เด็กที่สะกดคำเก่งมักจะเป็นเด็กที่อ่านเก่ง และเด็กที่สะกดคำไม่เก่งมักจะเป็นเด็กที่อ่านไม่เก่งด้วยเสมอ

แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า เด็กที่สะกดคำไม่เก่งจะต้องอ่านไม่เก่ง ไปเสียทั้งหมด การเรียนรู้ในการอ่านกับการเรียนรู้ในการสะกดคำจึงมีความสัมพันธ์กันมาก จากการศึกษาของนักวิจัยเหล่านี้ยังได้พบอีกว่า เด็กๆจะสะกดคำต่างๆ ที่เขาสามารถอ่านได้ถูกต้องและแม่นยำกว่าที่เขาอ่านไม่ออก

วิธีการสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยค วิธีการสอนแบบนี้จะช่วยให้เด็กสนใจการอ่านหนังสือเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคและเรื่องราวที่อ่านได้ดี ทำให้นักเรียนอ่านได้เร็วเพราะสามารถกวาดสายตาไปได้ครั้งละ 2-3 คำ นอกจากนี้ยังช่วยให้นำความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ด้วย การสอนอ่านเป็นคำ เป็นประโยคให้เด็กเริ่มเรียนหรือชั้น ป.1 แล้วใช้วิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมปนกันทั้งสองอย่างจะได้ประโยชน์มากที่สุด และจะช่วยให้การอ่านของเด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้นๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่อย่างไรก็ดี หากจะใช้วิธีการสอนแบบเป็นคำเป็นประโยคแต่เพียงอย่างเดียวก็อาจทำให้เด็กอ่านออกเสียงได้ไม่ดีเท่าที่ควร

วิธีการสอนอ่านแบบใช้แผนภูมิประสมการณ แผนภูมิประสมการณมีหลายชนิด ซึ่งครูและนักเรียนสามารถสร้างกันขึ้นมาได้ แผนภูมิที่ดีที่จะเป็นอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนอ่าน การสอนอ่านโดยวิธีนี้จะทำให้นักเรียนอ่านคำหรือประโยคได้เร็วและมีความหมายมากขึ้น และนักเรียนสามารถนำความคิดที่ได้จากแผนภูมิไปใช้ได้ดี นอกจากนี้ครูยังสามารถใช้แผนภูมิสอนอ่านควบคู่กับวิธีการสอนอ่านแบบอื่นๆ ได้ทุกแบบ และใช้ได้ดีกับทุกกลุ่มประสมการณอีกด้วย อย่างไรก็ตามการทำแผนภูมิประสมการณก็เป็นภาระหนักสำหรับครูและนักเรียน อีกทั้งถ้าจะสอนโดยให้นักเรียนอ่านแผนภูมิบ่อยๆ เป็นประจำก็อาจจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน

กิจกรรมเสนอแนะในการสอนอ่าน (วรรณิ โสมประยูร, 2553, หน้า 142)

กิจกรรมสร้างความพร้อม ได้แก่

1. เล่น โดมิโนภาพ
2. เล่น โดมิโนตัวอักษร
3. เล่น จับคู่ภาพกับอักษร
4. เล่น เปรียบเทียบภาพ เปรียบเทียบตัวอักษรที่เหมือนกันและแตกต่างกัน
5. เล่น หาตัวอักษรจากภาพ
6. เล่น ออกเสียงเหมือนแบบ

กิจกรรมอ่านคำ

1. อ่านบัตรคำ (อย่างเดี่ยว)
2. อ่านบัตรคำประกอบภาพ
3. อ่านคำต่อเป็นประโยค
4. อ่านเรียงคำเป็นประโยค
5. ตกลาบัตรคำ โดยเขียนคำอ่านที่ตัวปลา
6. สะกดตัวอักษรจากคำที่กำหนดให้
7. อ่านคำพ้องเสียง
8. อ่านคำพ้องรูป
9. อ่านคำคล้องจอง
10. อ่านคำจากตารางอักษร
11. อ่านคำจากตารางคำ
12. อ่านคำบรรยายภาพ
13. อ่านแจกกลุ่มผสมอักษรจากกล่อง

กิจกรรมอ่านประโยค

1. อ่านประโยคจากภาพ
2. อ่านประโยคจากแผนภูมิ
3. อ่านประโยคจากหนังสือนิทานหรือนิยาย
4. อ่านประโยคสำนวนไทย คำขวัญ คำพังเพย คำสุภาษิต
5. อ่านปริศนาคำทาย

กิจกรรมการอ่านเรื่อง

1. อ่านนิทาน
2. อ่านการ์ตูน
3. อ่านสารคดี
4. อ่านคู่มือทำสิ่งของ
5. อ่านบทความ
6. อ่านเรื่องสั้น
7. อ่านวรรณคดี

สรุปว่า วิธีการสอนภาษาไทยที่ดีที่สุด ไม่ใช่การใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง การจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้ความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วย ควรใช้หลากหลายวิธีการร่วมกัน โดยเลือกวิธีการที่ใช้แล้วเหมาะสมกับผู้เรียนและใช้ได้ผลดี ผลการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้เด็กนั้นจึงจะเกิดคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าและศึกษารูปแบบการเรียนรู้อาษาแบบองค์รวมในระดับประถมศึกษาพบว่า วิกานดา จักรอิสราพงศ์ (2553) ได้ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาที่ได้คือ กิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวมนั้นทำให้ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น อีกทั้งนักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านการเขียนที่เหมาะสมอันจะมีผลให้นักเรียนสนใจการอ่านและการเขียนมากขึ้นตามไปด้วย

จากนั้นได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา โดยศึกษาผลงานวิจัยของ ดัชณี หล่อวัฒนา (2546) ซึ่งได้ศึกษาการใช้แนวทางการเรียนรู้อาษาแบบองค์รวมเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากผลการศึกษาพบว่าผู้ที่เรียนได้เรียนรู้แบบองค์รวมและการใช้แผนผังความคิด เพื่อศึกษาทักษะความคิมนั้น ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนได้คิดผลงานเขียนด้วยตนเอง เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและฝึกฝนทักษะภาษาและทักษะความคิดไปพร้อมๆ กัน ในด้านผลงานการศึกษาของดร.ณิ บริจาค (2551) ได้ศึกษาการใช้แนวการสอนภาษาแบบองค์รวมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษความสามารถในการเขียนสรุปความและความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ผลการศึกษาพบว่า การเรียนโดยใช้แนวการสอนภาษาแบบองค์รวมเป็นการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน ความสามารถด้านการเขียนสรุปความ และความมั่นใจในตนเองได้ โดยผ่านการใช้สื่อสภาพจริงผู้เรียนมีโอกาฝึกฝนการใช้ภาษาในบริบทที่เป็นจริง มีการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำลังจะได้เรียนต่อไป

เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นจากการค้นคว้าผลงานการวิจัยจากการใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมแล้ว จึงทำการศึกษาเพิ่มเติมจากแนวการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกันพบว่าจิราภรณ์ ปรีชาชน (2544) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จากผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมส่งเสริมความสามารถการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้น และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

ในด้านการสอบแบบมุ่งประสพการณ์ทางภาษาที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกับแนวการเรียนรู้แบบองค์รวมปรากฏว่ามีผู้ศึกษาวิจัยด้านนี้หลายท่านสรุปได้ดังนี้

จันทร์ โฉม สุนทร (2550) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสพการณ์ทางภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องเที่ยวงานดอกคำควนบาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษาพบว่านักเรียนสนใจเรียนและสามารถเรียนรู้ เรื่องเที่ยวงานดอกคำควนบาน ได้อย่างรวดเร็ว มีความสนุกสนาน กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง และมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม

เอี่ยมพร ชัยยืน (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านคำโดยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสพการณ์ภาษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่าวิธีการสอนแบบมุ่งประสพการณ์ภาษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้โดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเป็นสื่อในการสอนนั้น ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านคำที่ดีขึ้น และเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์อันดีในระหว่างการสอนของผู้วิจัยและกรณีศึกษา ทำให้กรณีศึกษาสามารถอ่านคำภายหลังการใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กได้ดีขึ้น

ศรินาด ลิทธิขวา (2552) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสพการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสพการณ์ภาษามีการพัฒนาและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

จากการศึกษางานวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมและแนวการจัดการเรียนรู้อื่นที่คล้ายคลึงกันสามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาและการอ่านของผู้เรียนได้ ทุกระดับ นับว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมมีคุณค่าและความสำคัญอย่างมากที่จะนำไปพัฒนาการทักษะการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยของผู้เรียน